

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

ทศบารมี

บารมี ๑๐ หรือ ทศบารมี ปฏิปทาอันยอดเยี่ยม, คุณธรรมที่ประพฤติปฏิบัติอย่างยิ่งยวด คือ ความดีที่บำเพ็ญอย่างพิเศษ เพื่อบรรลุจุดหมายอันสูง เช่น ความเป็นพระพุทธเจ้า และความเป็นมหาสาวก เป็นต้น

๑. ทาน การให้ การเสียสละ
๒. ศีล การรักษากายวาจาให้เรียบร้อย, ความประพฤติดีงามถูกต้องตามระเบียบวินัย
๓. เนกขัมมะ การออกบวช, ความปลีกตัวปลีกใจจากกาม
๔. ปัญญา ความรอบรู้, ความหยั่งรู้เหตุผล เข้าใจสภาวะของสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง
๕. วิริยะ ความเพียร, ความแก่งัดกล้า ไม่เกรงกลัวอุปสรรค พยายามบากบั่นอุทิศสาก ก้าวหน้าเรื่อยไป ไม่ทอดทิ้งธุระหน้าที่
๖. ขันติ ความอดทน, ความทนทานของจิตใจ สามารถใช้สติปัญญาควบคุมตน ให้อยู่ในอำนาจเหตุผล และแนวทางความประพฤติ ที่ตั้งไว้เพื่อจุดหมายอันชอบไม่ลุอำนาจกิเลส
๗. สัจจะ ความจริง คือ พูดจริง ทำจริง และจริงใจ
๘. อธิษฐาน (ความตั้งใจมั่น, การตัดสินใจเด็ดเดี่ยว วางจุดหมายแห่งการกระทำของตน ไว้แน่นอน และดำเนินตามนั้นแน่วแน่
๙. เมตตา ความรักใคร่, ความปรารถนาดี มีไมตรี คิดเกื้อกูลให้ผู้อื่นและเพื่อนร่วมโลกทั้งปวง มีความสุขความเจริญ
๑๐. อุเบกขา ความวางใจเป็นกลาง, ความวางใจสงบราบเรียบสม่ำเสมอ เทียงธรรม ไม่เอนเอียงไปด้วยความยินดียินร้ายชอบชังหรือแรงเหย้าวนยั่ววุ่นใดๆ

ทศชาติชาดก เป็นชาดกที่สำคัญ กล่าวถึงการบำเพ็ญบารมีใน ๑๐ ชาติสุดท้ายของพระโพธิสัตว์ ก่อนจะเสวยพระชาติมาเกิดเป็นพระโคตมพุทธเจ้า ทศบารมีนี้ เรียงตามที่ได้กล่าวไว้ได้บำเพ็ญในทศชาติ ดังนี้

๑. พระเตมีย์ ทรงบำเพ็ญเนกขัมมบารมี คือ การถือบวชสูงสุด
๒. พระมหาชนก ทรงบำเพ็ญวิริยะบารมี คือ ความพากเพียรสูงสุด
๓. พระสุวรรณสาม ทรงบำเพ็ญเมตตาบารมี คือ ความเมตตาสูงสุด
๔. พระเนมิราช ทรงบำเพ็ญอธิษฐานบารมี คือ ความมีจิตที่แน่วแน่สมบูรณ์
๕. พระมโหสถ ทรงบำเพ็ญปัญญาบารมี คือ ความมีปัญญาสูงสุด
๖. พระภูริทัต ทรงบำเพ็ญศีลบารมี คือ ความมีศีลที่สมบูรณ์สูงสุด
๗. พระจันทกุมาร ทรงบำเพ็ญขันติบารมี คือ ความอดกลั้นสูงสุด
๘. พระนารทพรหม ทรงบำเพ็ญอุเบกขาบารมี คือ การมีอุเบกขาสูงสุด
๙. พระวิฑูรย์บัณฑิต ทรงบำเพ็ญสัจจะบารมี คือ ความมีสัจจะสูงสุด
๑๐. พระเวสสันดร ทรงบำเพ็ญทานบารมี คือ การรู้จักการให้ทานสูงสุด

บารมีนั้น ท่านกล่าวว่าจะบำเพ็ญให้บริบูรณ์ ต้องครบ ๓ ชั้น คือ

๑. บารมี ระดับสามัญ เช่น ทานบารมี ได้แก่ ให้ทรัพย์สินเงินทอง สมบัตินอกรายเป็นทาน
๒. อุปบารมี ระดับรองหรือจวนจะสูงสุด เช่น ทานอุปบารมี ได้แก่ การเสียสละอวัยวะเป็นทาน
๓. ปรมัตถบารมี ระดับสูงสุด เช่น ทานปรมัตถบารมี ได้แก่ การสละชีวิตเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น

บำเพ็ญทั้ง ๑๐ บารมี ครบ ๓ ชั้นนี้ เรียกว่า สมตีสบารมี หรือ สมตังสบารมี แปลว่า บารมี ๓๐ ถ้วน.

